

De **waterkeringen**, het oppervlaktewater, het grondwater en de waterketen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en benaderen we als één systeem.

POHO-besluitnota

Registratienummer:
20.059882

De portefeuillehouder

besluit:

1. Gelet op artikel 5.4, lid 1 van de Waterwet en het Besluit milieueffectenrapportage;
2. Gelezen de aanmeldnotitie d.d. 9 juli 2020 van Rho adviseurs tot het uitvoeren van een m.e.r.-beoordeling vanwege de verbetering regionale waterkering Hogedijk Aalsmeer;
3. Gezien het hiernavolgende, dat het niet nodig is om voor deze dijkverbetering een MER op te stellen.
4. Overwegende als volgt:

Context

Het cluster DiRK is bezig met het voorbereiden van een dijkverbetering van de Hogedijk in Aalsmeer. Het verbeteren van waterkeringen kan ingrijpend zijn, zowel voor het watersysteem als voor de (directe) omgeving. Daarom is het milieubelang volwaardig in de besluitvorming betrokken door het opstellen van een aanmeldnotitie.

Uit de informatie in de aanmeldnotitie blijkt dat het doorlopen van een volledige m.e.r.-procedure niet noodzakelijk is. De potentiële effecten van de dijkverbetering geeft geen aanleiding om te concluderen dat er sprake is van belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu. Het vaststellen van dit besluit is een belangrijke stap op weg naar de uitvoering van het project.

M.e.r.-beoordelingsplicht

Het opstellen van een aanmeldnotitie is bij de verbetering van regionale keringen tot op heden niet gebruikelijk. Omdat dit onder de nog in te voeren omgevingswet in bepaalde gevallen nadrukkelijker dan nu noodzakelijk zal zijn, is bij de kadeverbetering Hogedijk Aalsmeer (samen met kadeverbetering Wilsveen/Voorweg) als pilot gestart met het uitvoeren van een m.e.r.-beoordeling.

De m.e.r.-(beoordelings)procedure is gekoppeld aan de procedure die moet worden doorlopen voor het betreffende plan of besluit. Met betrekking tot verbetering van de regionale waterkering 'Hogedijk Aalsmeer' komt de moederprocedure voort uit de Waterwet, artikel 5.4, lid 1. Dit artikel zegt dat de "aanleg of wijziging van een waterstaatswerk door of vanwege de waterbeheerder geschiedt overeenkomstig een daartoe door hem vast te stellen projectplan." Het op te stellen projectplan vormt hierbij een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). In het projectplan wordt het werk en de wijze waarop het zal worden uitgevoerd beschreven.

De verbetering van de Hogedijk Aalsmeer is dan ook op grond van het projectplan m.e.r.-beoordelingsplichtig.

Beoordeling

Voor de beoordeling of sprake is van "belangrijke nadelige gevolgen" die de dijkverbetering voor het milieu kan hebben, is rekening gehouden met de omstandigheden zoals aangegeven in bijlage III van de EEG-richtlijn milieueffectbeoordeling, te weten:

1. de plaats van het project;
2. de omvang/kenmerken van het project;
3. de kenmerken van de potentiële milieueffecten (in samenhang met de eerste twee criteria)

Ad. 1. De plaats van het object

De Hogedijk is gelegen in de bebouwde kom van de gemeente Aalsmeer. De Hogedijk beschermt de Oosteinderpoelpolder aan haar zuidzijde en grenst met de noordzijde aan buitendijks gebied. Het buitendijks gebied betreft oud veenbovenland waar in het verleden het veen niet is afgegraven, in tegenstelling tot het veen in de polders ten zuiden van de Hogedijk. De noordgrens van het veenbovenland wordt gevormd door de ringdijk van de Haarlemmermeerpolder (de Aalsmeerderdijk) op circa 500 meter ten noorden van de Hogedijk. De Hogedijk vormt de zuidelijke begrenzing van het veenbovenland en strekt zich uit over 4,5 kilometer. De Hogedijk begint ter hoogte van het kruispunt Bosrandweg-Oosteinderweg, waar deze de kerende functie van de Kleine Noorddijk overneemt, en loopt vervolgens in zuidwestelijke richting voor het overgrote deel parallel aan de Oosteinderweg en de Aalsmeerderweg. De Oosteinderweg en Aalsmeerderweg hebben beide een belangrijke ontsluitingsfunctie. De Hogedijk eindigt ter hoogte van het kruispunt Aalsmeerderweg-Stommeerkade en gaat hier over in de Stommeerkade..

De Hogedijk is niet gelegen binnen het Natuurnetwerk Nederland, maar grenst hier op enkele plekken wel aan. De Hogedijk is ook niet gelegen binnen een Natura 2000-gebied, het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is gelegen op circa 9,5 kilometer afstand en betreft het gebied Botshol. Het dichtstbijzijnde stikstofgevoelige habitat bevindt zich binnen Botshol. Verder is de Hogedijk ook niet gelegen binnen of nabij een grondwaterbeschermingsgebied of stiltegebied.

De Hogedijk ligt in een zeer stedelijk en stenig gebied. De Hogedijk is één van de resterende groene elementen in de omgeving van Schiphol. De effecten van Schiphol zijn in het landschap zeer hoorbaar en zichtbaar. Daarbij maakt de aanwezigheid van Schiphol dat de directe omgeving dynamisch moet zijn en dat de gronddruk erg hoog is. Hierdoor komt de ruimtelijke kwaliteit van de het landschap bij de Hogedijk ook onder druk te staan. Dit is te zien in zowel de aspecten verkeer, luchtkwaliteit als geluid die bepalend zijn voor de leefomgevingskwaliteit van de Hogedijk.

Het aangrenzende water aan de buitenkant van de Hogedijk heeft de status van KRW-waterlichaam, bekend onder de naam 'Bovenlanden Aalsmeer', code NL13_23, type: M10. De KRW heeft onder andere een verbetering van de waterkwaliteit tot doel. Dit betekent dat voor de wateren in het veenbovenland strengere normen gelden met betrekking tot waterkwaliteit en ecologie. Het is daarmee van belang dat de werkzaamheden ten behoeve van de Hogedijk niet leiden tot een verslechtering van de waterkwaliteit en niet in strijd zijn met de gestelde KRW-doelen.

Voor de Hogedijk is een milieukundig (water)bodem-, verhardings- en asbestonderzoek (Arcadis 2020) uitgevoerd. Hierbij is gebruik gemaakt van eerdere onderzoeken (bijvoorbeeld uit 2018) en eigen veldonderzoek. De bovengrond en de kruin van de dijk bestaat over het algemeen uit klei, waarin bijmengingen aanwezig zijn zoals puin, sintels slakken, glas, plastic en asbest. De ondergrond bestaat voornamelijk uit veen of zanderige klei waarin mengingen met baksteen houdende materialen zijn aangetroffen. Over het algemeen is de grond van het dijklichaam diffuus licht verontreinigd met meerdere parameters. Incidenteel zijn in alle vakken van de dijk meerdere spots met sterke verontreinigingen met zware metalen, PAK en ook asbest aangetroffen. Plaatselijk

is ook de ondergrond sterk verontreinigd met enkele individuele metalen (met name zink, koper, lood en nikkel) en met PAK's. In de grond zijn plaatselijk ook spots met sterk verhoogde gehalten PFAS (met name PFOS) aangetoond. Er is geen bodemsanering noodzakelijk. Getoetst aan regionaal beleid is maximaal sprake van klasse Industrie. In het asfalt van de verharding die aanwezig is op de kruin van de Hogedijk zijn op enkele locaties teerhoudende lagen aangetoond. Bij verwijderen van asfalt, moet al het asfalt als teerhoudend beschouwd worden. Enkele puinfundaties onder asfalt of betonverharding zijn verontreinigd met asbest, bij eventuele verwijdering van de verhardingen en onderliggende puinfundatie dient de daadwerkelijke kwaliteit van vrijkomende fundatiepuinlagen nog bepaald te worden.

Conform de archeologische beleidskaart van de gemeente Aalsmeer maakt het projectgebied onderdeel uit van archeologisch waardevol gebied van de tweede categorie. Voor deze categorie geldt conform de beleidsnota van de gemeente een onderzoeksplicht voor alle bodemversturende activiteiten met een oppervlakte groter dan 50 m² en bodemingrepen dieper dan 40 centimeter onder maaiveld. Langs de Hogedijk zijn drie monumenten aanwezig: Machineweg 2 en 2a, Oosteinderweg 392 en 394 en aan het einde van de dijk een gemeentelijke transformatorhuisje. De aan de Oosteinderweg 394 gelegen kerk, pastorie en de begraafplaats zijn aangewezen als gemeentelijk monument.

Door RPS is een veldonderzoek uitgevoerd naar de onderstaande beschermde soorten: ringslang, vleermuizen (vaste rust- en verblijfplaatsen en vliegroutes), vogelsoorten (met jaarrond beschermde voortplanting- en rustplaatsen), kleine marterachtigen en de aanwezigheid van geschikt habitat kleine grondgebonden zoogdieren. Tijdens het verkennend veldbezoek zijn op meerdere locaties geschikte verblijfplaatsen gevonden voor ringslangen, vleermuizen, vogelsoorten (met jaarrond beschermde voortplanting- en rustplaatsen), kleine marterachtigen, kleine grondgebonden zoogdieren en andere beschermde soorten (zoals: de steenmarter).

Ad. 2. De omvang/kenmerken van het project

Conform de provinciale verordening van Noord-Holland dient de Hogedijk in de gemeente Aalsmeer te voldoen aan de eisen van veiligheidsnorm IPO V. Om aan de eisen conform veiligheidsnorm IPO V te voldoen en daarmee de waterveiligheid van het achterliggende land te kunnen garanderen, dient de Hogedijk met 40 tot 45 centimeter te worden verhoogd. Daarnaast dient het talud te worden verflauwd naar een talud van 1:6.

Het realiseren van de benodigde verbetering is echter complex. De Hogedijk is gelegen in sterk stedelijk gebied. Langs de Hogedijk is veel bebouwing aanwezig en ook de Hogedijk zelf is niet vrij van bebouwing. Dit maakt dat een groot deel van het profiel van vrije ruimte van de Hogedijk binnen bestaande bebouwing valt en er dus sprake is van ruimtegebrek. Daarnaast is een deel van de bebouwing langs en op de Hogedijk illegaal gerealiseerd, waardoor Rijnland geen zicht heeft op de wijze van realisatie en de status van de bebouwing in het kader van de waterveiligheid. Bovendien is de Hogedijk niet in eigendom van Rijnland en/of gemeente Aalsmeer, maar kent de Hogedijk 150 particuliere eigenaren. Dit betekent een groot aantal belanghebbenden en een grote variatie aan het soort belangen. Verder bestaat de Hogedijk uit een veendijk, waardoor deze (extra) gevoelig is voor droogte, en ligt de Hogedijk in een veengebied met een sterke bodemdaling, waardoor verzakking op de loer ligt. Daarnaast is reeds bekend dat de bodem onder de Hogedijk sterk verontreinigd is en is de teensloot aan de binnenkant van de Hogedijk grotendeels verdwenen.

De noodzaak tot verbetering van de Hogedijk is echter groot gezien haar waterkerende functie voor het achterliggende, sterk bebouwde gebied en huidige staat waarin de dijk zich bevindt. Vanwege de complexe omstandigheden heeft Rijnland in het voortraject aan de hand van een uitgebreid variantenonderzoek de technische mogelijkheden tot verbetering van de Hogedijk onderzocht (trechtering). Doelstelling daarbij is voldoende hoogte voor de komende 15 à 20 jaar en voldoende stabiliteit voor ten minste 30 jaar.

De verbetering van de Hogedijk vindt plaats door het verbeteren van het westelijk deel conform de veiligheidsnorm IPO V en het afwaarderen en verbeteren van het oostelijk deel naar veiligheidsnorm IPO III. Om dit mogelijk te maken wordt ter hoogte van de Meester Jac. Takkade een kunstwerk geplaatst. Met betrekking tot de uitvoering van de verbetering gaat de voorkeur uit naar verbetering door middel van grondwerk. De benodigde grond voor de ophoging en taludverflauwing (1:6) wordt van buitenaf aangevoerd. Waar te weinig ruimte beschikbaar is of geen mogelijk is tot verhoging of ophoging in grond, wordt een damwand en/of keerconstructie geplaatst

Gezien de uiteenlopende situaties langs de Hogedijk is het noodzakelijk per locatie een maatwerkoplossing te ontwerpen die rekening houdt met de benodigde hoogte en technische randvoorwaarden, maar ook met de beschikbare ruimte, te beschermen (monumentale) gebouwen, bomen en andere objecten en de wensen van de eigenaren/gebruikers. Zodoende is ten behoeve van de verbetering van de Hogedijk door Buro L in O een ruimtelijk kwaliteitskader opgesteld. Het doel van het ruimtelijke kwaliteitskader (RKK) is om richtlijnen te geven voor een landschappelijk zo optimaal mogelijke versterking van de Hogedijk in Aalsmeer en daarbij het in beeld brengen van de ruimtelijke kwaliteiten.

In het RKK zijn de volgende opgaven voor de versterking van de Hogedijk gedefinieerd:

- De herkenbaarheid van de dijkvorm versterken;
- Behoud en versterking van de groene ruimte van de Hogedijk;
- Zorgvuldige omgang met de individuele verschillen tussen kavels en ruimten;
- Gebruik van verkeer zoveel mogelijk te beperken;
- Behoud van zoveel mogelijk uitzichten en doorzichten;
- Behoud van kwaliteiten in de deelgebieden waar mogelijk behoud of versterking van beplante teensloot;
- Inpassen van bijzondere bebouwing en beplanting waar mogelijk.

Bij de keuze van oplossingen per locatie langs de Hogedijk is hiermee zoveel mogelijk rekening gehouden.

Indien mogelijk staat het behouden van bomen voorop. Een boom op de dijk die omwaait kan de dijk echter ernstig verzwakken. Ook zorgen bomen voor uitdroging van de dijk en verzwakking door het wortelpakket. Wanneer door bepaalde beplanting, op of in de buurt van de dijk, de dijkstabiliteit of de stabiliteit van het talud niet gegarandeerd kan worden, bestaat de mogelijkheid om de bomen te herplanten. In het werkvak van de kadeverbetering staan 28 bomen die door gemeente Aalsmeer zijn aangewezen als waardevol. Bij drie van deze bomen is het behoud alleen te realiseren middels het aanbrengen van een stalen damwand rond de bomen. Naar het oordeel van de gemeente en Rijnland staan de kosten voor het behoud van deze bomen niet in verhouding tot de waarde van de bomen. De betreffende bomen staan er op basis van de Keur Rijnland 2015 bovendien illegaal. Wanneer uit het ecologisch veldonderzoek 2020 blijkt dat deze bomen geen bijzondere betekenis hebben voor vleermuizen of vogels met jaarrond beschermde nesten, dan zal voor deze bomen daarom een kapvergunning worden aangevraagd.

Ad. 3. De kenmerken van de potentiële milieueffecten (in samenhang met de eerste twee criteria)
Tijdens de uitvoering van de dijkverbetering kan sprake zijn van hinder als gevolg van de beoogde werkzaamheden. Graafmachines en een (toename van) vrachtverkeer naar het projectgebied kunnen voor geluidshinder en een toename van fijn stof zorgen. De werkzaamheden zijn echter van tijdelijke aard en worden steeds relatief kort op één locatie uitgevoerd. Tijdens de uitvoering nabij woningen zal steeds worden beoordeeld welk materieel wordt ingezet en welke werktijden worden gehanteerd om de hinder zo beperkt mogelijk te houden. Er zullen geen werkzaamheden in de avond- en nachtperiode plaatsvinden. In droge perioden zal bij (graaf)werkzaamheden waarbij

stofhinder kan ontstaan de ondergrond vochtig worden gehouden om overmatige stofhinder tegen te gaan.

Na realisatie leidt de kadeverbetering zelf niet tot geluidshinder, emissies of een verkeerstoename, waarmee significant negatieve effecten als gevolg van de beoogde ontwikkeling kunnen worden uitgesloten. De situatie achter de waterkering zal inherent veiliger zijn. De groene landschappelijke inpassing wordt behouden, waardoor ook de (groen) beleving niet verandert ten opzichte van de huidige situatie. Op een enkele plek zal mogelijk beplanting of een boom zijn verwijderd, maar de groenbeleving zal grotendeels gelijk blijven, waardoor dit niet als een belangrijk negatief effect wordt beoordeeld.

Gedurende de uitvoeringsfase kan sprake zijn van verstoring als gevolg van de beoogde werkzaamheden (vertroebeling van het water). De beoogde werkzaamheden zijn echter niet anders van aard dan de werkzaamheden bij het baggeren. Uit onderzoek blijkt dat de waterbodembodem niet overal van voldoende kwaliteit is, maar de geplande werkzaamheden zoals het plaatsen van damwanden en bekisting niet zal leiden tot significante negatieve effecten op de waterkwaliteit. De waterbodembodem wordt met de voorgenomen werkzaamheden niet ontgraven of verplaatst. Door de aanleg van keermiddelen en de dijkverbetering komen er geen nieuwe/extra stoffen of materialen vrij die invloed kunnen hebben op de waterkwaliteit. Bij de werken wordt gebruik gemaakt van materialen die niet uitlogen (beton, staal, hout, HDPE, composiet). Het beheer en onderhoud vindt plaats conform de reguliere praktijk van het waterschap, dus niet met middelen die de waterkwaliteit beïnvloeden.

Op een aantal locaties binnen het onderzoeksgebied zijn met metalen sterk verontreinigde spots aangetroffen. In overleg met het bevoegd gezag zal besproken worden hoe met deze locaties om te gaan. Indien er voor de versterking van deze dijk plaatselijk sanering noodzakelijk is, dan is aanvullend onderzoek voor afperking benodigd. Tevens dient er in overleg met het bevoegde gezag besproken te worden hoe er om gegaan zal worden met de sterk verhoogde concentraties van asbest op bepaalde spots. Door het versterken van de Hogedijk zijn deze verontreinigde locaties aangetroffen en kunnen deze in overleg met het bevoegde gezag gesaneerd worden. Het versterken van de Hogedijk draagt daarbij bij aan het verbeteren van de kwaliteit van de bodem. Door het uitvoeren van maatregelen en door in overleg te treden met het bevoegde gezag, kunnen significant negatieve milieueffecten met betrekking tot bodem worden uitgesloten. De werkzaamheden zullen geen invloed hebben op de grondwater- en waterbodembodemkwaliteit.

Het projectgebied maakt onderdeel uit van archeologisch waardevol gebied van de tweede categorie. De verwachting is dat archeologisch onderzoek voor meer verstoring van de eventueel aanwezige archeologische waarden zorgt dan de bodemingrepen ten behoeve van de verbetering van de kering. Ten behoeve van de verbetering zijn immers geen grootschalige graafwerkzaamheden noodzakelijk, aangezien de voor de verbetering benodigde beschouwingen en damwanden in de bodem worden gedrukt/ingeheid. Indien er toch graafwerkzaamheden dieper dan 40 cm-mv plaats gaan vinden in gebieden met een hoge archeologische verwachtingswaarde, wordt vervolgonderzoek uitgevoerd. (Grootschalige) beschadiging en/of vernietiging van eventueel aanwezige archeologische waarden kan daarmee worden uitgesloten.

De werkzaamheden ten behoeve van de beoogde ontwikkeling richten zich op de kering. De naastgelegen monumentale gebouwen zijn geen onderdeel van de voorgenomen werkzaamheden. Daar waar de monumenten dicht langs of pal aan de kering zijn gelegen, zoals ter plaatse van de kerk, wordt met behulp van maatwerkoplossingen aantasting van de monumenten voorkomen. De waardevolle bomen zijn geïnventariseerd en beoordeeld, waar dat mogelijk en zinvol is zijn de waardevolle bomen behouden door maatwerkoplossingen.

Door te werken volgens het ruimtelijk kwaliteitskader is de landschappelijke inpassing van de dijkverhoging en -verbetering geborgd. Er is zorgvuldig onderzocht welke ruimtelijk en

landschappelijke waarden aanwezig zijn en hoe deze zoveel mogelijk kunnen worden behouden. Het schetsontwerp en het voorlopig ontwerp zijn hieraan getoetst. Het algemene uitgangspunt in het ontwerpproces is dat de waardevolle beplanting op en langs de kering zoveel mogelijk wordt behouden. Wanneer behoud niet mogelijk is omdat de stabiliteit van de dijk en het talud in gedrang komt, kan de beplanting elders in de directe nabijheid van de kering worden gecompenseerd, maar dit is initiatief van de grondeigenaren.

De mogelijke aanwezigheid van beschermde en/of rode lijstsoorten is op hoofdlijnen bekend. Met het oog op een zorgvuldige planvoorbereiding zal daarom in 2020 nader onderzoek worden uitgevoerd naar de exacte broedlocaties en het terreingebruik van de ringslang, vlermuizen, buizerd, boomvalk, havik, ransuil, sperwer, rugstreeppad, kleine marterachtigen en kleine grondgebonden zoogdieren. Bij aanwezigheid van deze soorten en een onvermijdelijk lijkende aantasting van de leefgebieden van deze soorten, dient een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd. Met inachtneming van de juiste mitigerende en compenserende maatregelen, en gezien de dwingende reden van groot openbaar belang van het project (veiligheid), wordt verwacht dat een eventueel benodigde ontheffing zal worden verleend.

Conclusie ten aanzien van het potentieel effect van de dijkverbetering

Uit de beoordeling blijkt dat het projectgebied niet is gelegen in kwetsbaar gebied en/of gebied met een beschermde status. Verder leiden de aard en omvang van het project niet tot belangrijke nadelige milieugevolgen, noch in de uitvoeringsfase, noch in de gebruiksfase, mits de benodigde mitigerende maatregelen worden getroffen. Dit betreft vooral ecologie: indien bij nader veldonderzoek beschermde fauna wordt aangetroffen moeten mitigerende maatregelen worden genomen. Deze zijn ook nodig ten behoeve van de eventueel benodigde ontheffing. Met name de aanwezigheid van broedplaatsen of vlermuizen in de te kappen bomen is hierbij een aandachtspunt. In het voortraject (trechtering) en het ontwerpproces is steeds reeds zorgvuldig rekening gehouden met milieuaspecten, zodat alle overige benodigde maatregelen reeds in het ontwerp zijn meegenomen. Er is om deze reden geen aanleiding voor het doorlopen van een volledige m.e.r.-procedure.